

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS
OF CONTEMPORARY SOCIETY**

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 10-12, 2024**

**LONDON
2024**

SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF CONTEMPORARY SOCIETY

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

10-12 October 2024

London, United Kingdom

2024

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Scientific achievements of contemporary society” (October 10-12, 2024) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2024. 683 p.

ISBN 978-92-9472-192-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific achievements of contemporary society. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-achievements-of-contemporary-society-10-12-10-2024-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Cognum Publishing House ®

©2024 Authors of the articles

99. **Павлюк Т. І., Тросюк К. О.** 619
МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ ЯК ПРОЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
100. **Попович О. В., Лебідь Г. Є.** 627
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ТОВАРИСТВАХ
101. **Прийдак Т. Б., Лега О. В., Яловега Л. В., Мокієнко Т. В., Морозов Є. О.** 633
ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
102. **Прозорова Н. В., Гуторов А. О.** 637
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ LMT-ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ
103. **Сухорукова А. Л., Єфімова А. М., Ізбаиш В. М.** 640
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОЧОГО ЧАСУ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ: ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ДЛЯ КЕРІВНИКІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ
104. **Тебенко В. М.** 649
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ
105. **Чередниченко В. В.** 654
ВПЛИВ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ НА УСПІШНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛЕЮ

LEGAL SCIENCES

106. **Бантуш В. В., Деркаченко Ю. В., Черниш А. Р.** 657
НАЙПОШИРЕНІШІ ВИДИ ЗЛОВЖИВАНЬ ПРАВОМ НА ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН
107. **Коваленко І. А., Левчук А. Ю.** 662
ПРАВОВІ ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ
108. **Костенко М. В., Вірська К. І.** 667
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ СЛІДЧИХ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ
109. **Майка М. Б., Зайшла Р. А.** 672
ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВЕ СУДОЧИНСТВО
110. **Яремчук М. М.** 679
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЇ

УДК 330

МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ ЯК ПРОЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Павлюк Тетяна Іванівна

к.е.н., доцент

Тросюк Карина Олександрівна

Студент

Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету
м. Вінниця, Україна

Анотація: Стаття досліджує роль матеріальної допомоги безробітним як прояв соціальної відповідальності підприємств у контексті глобалізації. В роботі аналізуються теоретичні основи соціальної відповідальності бізнесу та її зв'язок зі сталим розвитком. Особлива увага приділяється практичним аспектам надання матеріальної допомоги безробітним, таким як форми допомоги, канали її розподілу, а також потенційні позитивні наслідки для бізнесу та суспільства.

Ключові слова: соціальна відповідальність бізнесу, матеріальна допомога, безробіття, глобалізація, корпоративна благодійність.

Дослідження полягає в необхідності комплексного аналізу феномену надання матеріальної допомоги безробітним як прояву соціальної відповідальності підприємств в умовах глобалізації. Незважаючи на зростаючу актуальність соціальної відповідальності бізнесу, а також на гостру проблему безробіття у багатьох країнах світу, питання про ефективність та наслідки надання матеріальної допомоги безробітним з боку підприємств залишається недостатньо дослідженим.

Останні дослідження та публікації на тему матеріальної допомоги безробітним як прояву соціальної відповідальності підприємств в умовах глобалізації висвітлюють важливість цієї підтримки для економічної стабільності та соціальної інтеграції. Огляд сучасних досліджень, зокрема робіт

С. Некрасової, а також науковців О. Ковальчука, І. Петренко, М. Іванової та А. Сидоренка, підтверджує, що матеріальна допомога безробітним є не лише соціальним обов'язком, а й ефективним інструментом сталого розвитку бізнесу. Як зазначають Г. Фрідман, Дж. Керролл, Н. Джонсон, О. Драган, М. Петров, Т. Вільсон та І. Коваленко, інвестиції в такі програми не лише сприяють економічній стабільності та соціальній інтеграції, а й є вигідними для бізнесу в довгостроковій перспективі, підвищуючи лояльність споживачів та сприяючи зростанню продажів. Мета статті полягає в комплексному аналізі ролі матеріальної допомоги безробітним як прояву соціальної відповідальності підприємств в умовах глобалізації.

Безробіття - це невід'ємний, хоча й небажаний, супутник ринкової економіки. Незважаючи на зусилля країн світу, спрямовані на його мінімізацію, проблема безробіття залишається актуальною навіть для найбільш розвинених держав. Цей показник є своєрідним барометром економічного здоров'я країни: високий рівень безробіття свідчить про низький рівень економічного розвитку та низьку якість життя населення. Крім того, безробіття тісно пов'язане з іншими соціальними проблемами, такими як зростання злочинності, відтік кваліфікованих кадрів та міграційні процеси [2].

Безробіття - це складне соціально-економічне явище, яке зумовлене взаємодією демографічних, економічних і технологічних факторів. Хоча воно є невід'ємною частиною ринкової економіки, його високий рівень є свідченням дисбалансів на ринку праці та негативно впливає на загальний стан економіки. Усунути безробіття повністю практично неможливо через дію фундаментальних економічних законів, однак зведення його до мінімуму є однією з ключових задач для будь-якої держави. Особливо гостро ця проблема постала в Україні в умовах війни, що ще більше посилює соціальну напругу та уповільнює економічне зростання.

Дослідження безробіття в сучасній Україні є вкрай актуальним, оскільки це явище має значні негативні наслідки для економіки та суспільства, зокрема призводить до зниження купівельної спроможності населення, скорочення

податкових надходжень до бюджету та дефіциту кадрів на підприємствах. Сприйняття безробіття як соціально-економічного явища еволюціонувало з часом. На початку ХХ століття, коли безробіття було масштабною проблемою, його розглядали як одне з найбільших соціальних зол, яке держава повинна терміново ліквідувати. Однак, у середині ХХ століття, з розвитком соціальної ринкової економіки, погляди змінилися: безробіття стали розглядати як більш епізодичне явище, яке не потребує таких радикальних заходів [3].

Згідно з принципами соціальної ринкової економіки, люди мають право вільно обирати професію та місце роботи. Це означає, що працівники можуть змінювати роботу в пошуках кращих умов праці, що призводить до тимчасового безробіття, яке називають фрикційним. Фрикційне безробіття виникає через неминущий розрив між пропозицією та попитом на ринку праці, коли працівники шукають нові, більш відповідні їхнім навичкам та очікуванням, робочі місця. Хоча таке безробіття є неминучим, воно вважається навіть бажаним, оскільки сприяє підвищенню мобільності робочої сили, стимулює працівників до саморозвитку та дозволяє їм знаходити більш продуктивну та високооплачувану роботу, що, в кінцевому рахунку, сприяє зростанню добробуту як окремих людей, так і суспільства в цілому.

Структурне безробіття виникає внаслідок розбіжності між наявними робочими місцями та навичками працівників. Цей дисбаланс є наслідком динамічних змін у структурі економіки, коли попит на певні товари та послуги, а отже, і на відповідні професії, змінюється. Технологічний прогрес та зміна споживчих уподобань призводять до того, що деякі професії стають застарілими, а працівники, які мають відповідну кваліфікацію, виявляються не затребуваними на ринку праці. Оскільки люди зазвичай повільніше адаптуються до змін на ринку праці, ніж самі зміни відбуваються, виникає структурне безробіття. Цей вид безробіття є невід'ємною частиною динамічної ринкової економіки і вимагає постійних зусиль з боку держави, бізнесу та освітніх установ для його пом'якшення.

Для подолання цієї проблеми необхідні програми перепідготовки кадрів,

орієнтація освіти на потреби ринку праці та стимулювання географічної мобільності працівників. З іншого боку, циклічне безробіття, спричинене спадом економічної активності, проявляється у відсутності достатньої кількості робочих місць для всіх бажаючих працювати. Цей тип безробіття є особливо небезпечним, оскільки призводить до значного погіршення добробуту населення та вимагає державного втручання для розробки спеціальних програм зайнятості. Таким чином, як структурне, так і циклічне безробіття є складними соціально-економічними проблемами, що потребують комплексних рішень [3].

Згідно із Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття", держава гарантує матеріальну підтримку та надання соціальних послуг особам, які втратили роботу, за рахунок коштів спеціального фонду. Цей фонд, створений для адміністрування системи страхування на випадок безробіття, збирає страхові внески, управляє фінансами, здійснює виплати допомоги по безробіттю та надає інші соціальні послуги. Таким чином, мета фонду полягає у забезпеченні соціального захисту громадян, які опинилися у складній ситуації через втрату роботи, та сприянні їхній швидкій реінтеграції на ринок праці [1].

Згідно із Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття", держава надає безробітним різноманітну матеріальну допомогу, яка включає:

- допомогу по безробіттю (включаючи одноразову виплату для початку власної справи);
- допомогу по частковому безробіттю;
- матеріальну підтримку під час навчання та підвищення кваліфікації;
- тимчасову фінансову допомогу безробітним та їхнім сім'ям;
- допомогу на поховання у разі смерті безробітного [1].

Такий широкий спектр матеріальної допомоги має на меті забезпечити соціальний захист безробітних та сприяти їхній швидкій реінтеграції на ринок праці.

Згідно з чинним законодавством, центри зайнятості, які є виконавчими

органами Фонду соціального страхування на випадок безробіття, здійснюють призначення та виплату матеріальної допомоги безробітним. Ця допомога включає одноразову виплату для безробітних та їхніх утриманців, допомогу на поховання у разі смерті безробітного або його утриманця, а також повторне призначення допомоги по безробіттю за певних умов. Зокрема, повторне призначення допомоги по безробіттю можливе, якщо у безробітного та членів його сім'ї закінчився строк попередньої виплати допомоги, а їхній сукупний дохід не перевищує встановленого законом прожиткового мінімуму для призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Виплата допомоги здійснюється через банківські установи [1].

Таблиця 1

**Надання послуг Державною службою зайнятості України
в період з 2019-2023 рік**

Рік/послуга	2019	2020	2021	2022	2023
Всього отримували послуги	2,1 млн осіб	2,2 млн осіб	2,1 млн осіб	1 млн осіб	560 тис. осіб
Мали статус безробітного	1,0 млн осіб	1,2 млн осіб	1,2 млн осіб	868 тис. осіб	417 тис. осіб
Проходили професійне навчання	138 тис. осіб	93 тис. осіб	88 тис. осіб	47 тис. осіб	24 тис. осіб
Працевлаштовано	826 тис. осіб	606 тис. осіб	504 тис. осіб	305 тис. осіб	120 тис. осіб
Отримували допомогу по безробіттю	829 тис. осіб	1,1 млн осіб	1,1 млн осіб	789 тис. осіб	272 тис. осіб

Таблиця 1 надає огляд діяльності Державної служби зайнятості України за період з 2019 по 2023 роки. Загальна кількість осіб, які отримували послуги служби зайнятості, поступово зменшилася з 2,1 млн у 2019 році до 1 млн 560 тис. у 2023 році. Цей спад може бути пов'язаний з різними факторами, зокрема, з економічною ситуацією в країні та наслідками пандемії COVID-19. Кількість безробітних також демонструє тенденцію до зниження, хоча в 2022 році

спостерігається значне падіння, що, ймовірно, пов'язано з початком повномасштабної війни. Водночас, кількість осіб, які пройшли професійне навчання, і кількість працевлаштованих також зменшилися, що свідчить про певні труднощі в забезпеченні зайнятості населення. Разом з тим, кількість осіб, які отримували допомогу по безробіттю, також скоротилася, що може бути пов'язано зі зменшенням кількості безробітних та зміною умов надання допомоги. Важливо зазначити, що у 2023 році спостерігається значне зниження всіх показників, що, ймовірно, пов'язано з триваючими воєнними діями та їхнім впливом на економіку країни [4].

В умовах воєнного стану в Україні діють особливі правила щодо виплати матеріальної допомоги по безробіттю. Зокрема, допомога призначається з першого дня надання статусу безробітного, а її максимальний розмір обмежений сумою мінімальної заробітної плати, встановленої на початок року. Тобто, незалежно від попереднього доходу та стажу роботи, безробітні під час війни можуть розраховувати на фінансову підтримку держави в розмірі, що не перевищує мінімальну заробітню плату. Ці зміни були запроваджені з метою забезпечення додаткової соціальної підтримки населення в складний період [1].

Таблиця 2

Розмір мінімальної заробітної плати у 2018-2023 рр.

Період	Мінімальна зарплата (грн)
з 01.01.2018 по 31.12.2018	3 723
з 01.01.2019 по 31.12.2019	4 173
з 01.01.2020 по 31.08.2020	4 723
з 01.09.2020 по 31.12.2020	5 000
з 01.01.2021 по 30.11.2021	6 000
з 01.12.2021 по 31.12.2021	6 500
з 01.01.2022 по 30.09.2022	6 500
з 01.10.2022 по 31.12.2022	6 700
з 01.01.2023 по 31.12.2023	6 700

Таблиця 2 демонструє динаміку зростання мінімальної заробітної плати в Україні у період з 2018 по 2023 роки. Спостерігається стійка тенденція до збільшення цього показника, що свідчить про поступове підвищення рівня

життя населення. Зростання мінімальної зарплати, ймовірно, було зумовлено кількома факторами, такими як інфляція, необхідність підвищення соціальних стандартів та прагнення уряду стимулювати економічне зростання. Важливо зазначити, що у 2020 році відбулося значне підвищення мінімальної зарплати, що може бути пов'язано з впливом пандемії COVID-19 та необхідністю підтримати населення у складний період. Однак, з 2022 року ріст мінімальної зарплати сповільнився, що може бути пов'язано з повномасштабною війною в Україні та її негативним впливом на економіку [5].

Внаслідок повномасштабної війни в Україні близько 5 мільйонів людей втратили роботу. З них понад мільйон вимушені були виїхати за кордон, а решта залишилися в країні. Вплив війни на бізнес також є значним: близько половини українських підприємств припинили свою діяльність. Однак, є й позитивні приклади: 12,4% компаній змогли зберегти або навіть збільшити свої доходи. Найбільше постраждали підприємства на Сході України, де кожен шостий бізнес зазнав збитків. Водночас, саме цей регіон демонструє найбільшу активність щодо релокації виробництва, що створює можливості для розвитку місцевої економіки в регіонах, які прийняли внутрішньо переміщених осіб. Для інших регіонів України також актуальним є залучення бізнесу, який перемістився з районів активних бойових дій, з метою відновлення та розвитку економіки [3].

Для ефективного подолання проблеми безробіття та підвищення рівня соціального захисту українців необхідно вжити комплекс заходів. Зокрема, варто розглянути збільшення розмірів допомоги по безробіттю, забезпечення безкоштовного доступу до професійної освіти та курсів підвищення кваліфікації, активізацію створення нових робочих місць через підтримку малого та середнього бізнесу, а також вдосконалення системи підтримки безробітних в цілому. Такий підхід дозволить не лише забезпечити тимчасову фінансову підтримку безробітним, але й сприяти їхній швидкій реінтеграції на ринок праці та підвищенню їхньої конкурентоспроможності.

Програми матеріальної допомоги безробітним, хоча й є важливим

елементом соціального захисту, не є вичерпним рішенням проблеми безробіття. Для досягнення прояву соціальної відповідальності підприємств у глобалізованому світі необхідно розширити спектр заходів. Крім фінансової підтримки, важливо інвестувати в розвиток людського капіталу через надання безкоштовних курсів перекваліфікації та підвищення кваліфікації, сприяти розвитку підприємництва серед безробітних, а також співпрацювати з державними органами та громадськими організаціями для створення нових робочих місць та розвитку інфраструктури. Такий комплексний підхід дозволить не лише зменшити рівень безробіття, а й підвищити конкурентоспроможність національної економіки та забезпечити сталий розвиток суспільства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 2 березня 2000 року № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення 05.10.2024).
2. Вдовин М., Зомчак Л., Коханевич М. Безробіття в Україні: економіко-статистичний огляд. *Механізм регулювання економіки*. 2022. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.10>.
3. Волківська А. М. Безробіття: основні теорії, причини, наслідки, фактори впливу, 2022. *Efektivna ekonomika*. № 12. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.12.16>.
4. Державна служба зайнятості України. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>. (дата звернення 05.10.2024).
5. Мінімальна заробітна плата. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>. (дата звернення 05.10.2024).